

Zápis ze zasedání Vědecké rady Filozofické fakulty Univerzity Karlovy dne 15. 2. 2024

Zasedání proběhlo prezenčně, nám. Curieových 7, Praha, místnost 120. Hlasování bylo zajištěno pomocí aplikace hlasovani.is.cuni.cz.

- I. Zahájení
- II. Studijní záležitosti
- III. Akreditace
- IV. Čestné vědecké hodnosti
- V. Habilitační a jmenovací řízení – návrhy
- VI. Koncepční diskuse
- VII. Habilitační řízení paní PhDr. Jany Pátkové, Ph.D. pro obor Slavistika
- VIII. Vyhlášení výsledků hlasování
- IX. Různé

Členové VR

Přítomni

prof. Mgr. Václav Cvrček, Ph.D.
prof. PhDr. Jan Čermák, CSc.
doc. Mgr. Jaroslav David, Ph.D.
prof. Mgr. Vratislav Doubek, Dr.
prof. PhDr. David Eben, Ph.D.
prof. Mgr. Lukáš Fasora, Ph.D.
doc. Mgr. Josef Fulka, Ph.D.
PD Dr. phil. Markus Giger, mimořádný profesor
Univerzity Karlovy
doc. Mgr. Petr Grulich, Ph.D.
prof. PhDr. Václav Horčíčka, Ph.D.
doc. Mgr. Lada Hubatová-Vacková, Ph.D.
doc. RNDr. Petr Jehlička, Ph.D.
doc. Mgr. Stanislav Ježek, Ph.D.
doc. Dr. Ing. Jana Klečková
doc. PhDr. Tomáš Klír, Ph.D.
prof. PhDr. Vojtěch Kolman, Ph.D.
doc. Mgr. Karel Kouba, M.A., Ph.D.
doc. Mgr. Denisa Nečasová, Ph.D.
prof. PhDr. Tomáš Nejeschleba, Ph.D.
prof. PhDr. Jiří Mikulec, CSc.
prof. PhDr. Hana Pátková, Ph.D.
prof. PhDr. Ondřej Pešek, Ph.D.
prof. PhDr. Tomáš Petráček, Ph.D., Th.D.
doc. PhDr. Michal Pullmann, Ph.D.
prof. PhDr. Marie Rakušanová, Ph.D.
doc. PhDr. Jan Randák, Ph.D.
doc. PhDr. Pavel Sládek, Ph.D.

doc. Mgr. Pavel Štichauer, Ph.D.
prof. PhDr. Lenka Vaňková, Dr.
prof. Dr. phil. Josef Vojvodík, M.A.
prof. PhDr. Eva Voldřichová Beránková, Ph.D.
prof. PhDr. Jan Volín, Ph.D.
prof. PhDr. Zbyněk Vybíral, Ph.D.
prof. Mgr. Lic. Lenka Zajícová, Ph.D.
prof. PhDr. Petr Zemánek, CSc.

Omluveni

prof. Lucie Doležalová, Ph.D., M.A.
Mgr. Eva Lehečková, Ph.D.
prof. PaedDr. Iva Málková, Ph.D.
prof. PhDr. Peter Pavúk, Ph.D.
prof. Mgr. Ondřej Pilný, Ph.D.
doc. Mgr. Radmila Prchal Pavlíčková, Ph.D.
doc. Marek Skovajsa, M.A., Ph.D.
doc. Mgr. Lukáš Zádrapa, Ph.D.

Čestní členové VR

Omluveni

prof. PhDr. Ivan Hlaváček, CSc.
prof. PhDr. Miroslav Verner, DrSc.

Hosté

Přítomni

prof. PhDr. Lubomír Machala, CSc.
Mgr. Iveta Pastyříková
Mgr. Adrian Jan Zasina, Ph.D.

I. Zahájení

- I.1 **Prezence členů Vědecké rady FF UK**
- I.2 **Organizační informace**
- I.3 **Schválení programu zasedání Vědecké rady FF UK**

Vědecká rada schválila program formou tichého souhlasu.

- I.4 **Schválení zápisu ze zasedání Vědecké rady FF UK dne 18. 1. 2024**

Vědecká rada schválila zápis formou tichého souhlasu.

II. Studijní záležitosti

- II.1 **Návrh na doplnění členů do zkušební komise pro BZK a SZK pro studijní program Bohemistika pro cizince (Bc. i NMgr.)**

PhDr. Kamila Homolková, Ph.D.

Mgr. Andrea Hudáková, Ph.D.

doc. PhDr. Irena Vaňková, CSc., Ph.D.

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 35, proti: 0, zdrželi se: 0).

- II.2 **Návrh na doplnění člena do zkušební komise pro BZK a SZK pro studijní program Filologie (Bc. i NMgr. obory: Ruský jazyk a literatura, Východoevropská studia), studijní program Ruský jazyk a literatura (Bc. i NMgr.) a Východoevropská studia (Bc. i NMgr.)**

Mgr. Vladislav Knoll, Ph.D.

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 35, proti: 0, zdrželi se: 0).

- II.3 **Návrh na změnu role z člena na předsedu ve zkušební komisi pro BZK pro studijní program Ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání (Bc.)**

Mgr. Ekaterina Rycheva, Ph.D.

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 35, proti: 0, zdrželi se: 0).

- II.4 **Návrh na změnu role z člena na předsedu ve zkušební komisi pro BZK pro studijní program Filologie (Bc. obor: Ruský jazyk a literatura), studijní program Ruský jazyk a literatura (Bc.)**

Mgr. Veronika Stranz-Nikitina, Ph.D.

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 35, proti: 0, zdrželi se: 0).

II.5 Návrh na změnu role z člena na předsedu ve zkušební komisi pro BZK a SZZK pro studijní program Filologie (Bc. i NMgr. obor: Východoevropská studia), studijní program Východoevropská studia (Bc. i NMgr.)

PhDr. Stanislav Tumis, Ph.D.

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 34, proti: 1, zdrželi se: 0).

II.6 Návrh na vynětí členů ze zkušební komise pro BZK a SZZK pro studijní program Filologie (Bc. i NMgr. obory: Ruský jazyk a literatura, Východoevropská studia), studijní program Ruský jazyk a literatura (Bc. i NMgr.), Východoevropská studia (Bc. i NMgr.), Ruský jazyk se zaměřením na vzdělávání (Bc.), Učitelství ruského jazyka pro střední školy (NMgr.)

Mgr. Jana Kitzlerová, Ph.D.

doc. PhDr. Ilja Lemeškin, Ph.D.

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 33, proti: 0, zdrželi se: 2).

II.7 Návrh na vynětí člena ze zkušební komise pro BZK a SZZK pro studijní program Filologie (Bc. i NMgr. obor: Východoevropská studia), studijní program Východoevropská studia (Bc. i NMgr.)

Mgr. Radomyr Mokryk, Ph.D.

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 34, proti: 0, zdrželi se: 1).

II.8 Návrh oborové rady na pověření člena zkušební komise rolí člena pro obhajoby disertačních prací pro studijní program Filozofie, obor Religionistika (tříletá a čtyřletá délka studia), jazyk výuky čeština

prof. PhDr. Jana Mynářová, Ph.D.

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 35, proti: 0, zdrželi se: 0).

II.9 Návrh oborové rady na doplnění členů zkušebních komisí pro SDZK a obhajoby disertačních prací pro studijní program Dějiny antické civilizace

doc. Mgr. Iva Adámková, Ph.D. (role předseda)

Mgr. Ján Bakyta, Ph.D.

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 34, proti: 1, zdrželi se: 0).

II.10 Návrh oborové rady na změnu ve zkušebních komisích pro SDZK a obhajoby disertačních prací pro studijní program Historie – obecné dějiny

doc. PhDr. ThLic. Drahomír Suchánek, Th.D., Ph.D. (role předseda)

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 35, proti: 0, zdrželi se: 0).

II.11 Návrh oborové rady na doplnění členů do zkušebních komisí pro SDZK a obhajoby disertačních prací pro studijní program Etnologie a kulturní antropologie a pro studijní program Ethnology and Cultural Anthropology

PhDr. Adam Horálek, Ph.D. (role předseda)

doc. PhDr. Petr Janeček, Ph.D. (role předseda)

doc. PhDr. Petra Košťálová, Ph.D. (role předseda)

PhDr. Sandra Kreisslová, Ph.D. (role předseda)

PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D. (role předseda)

doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D. (člen)

doc. RNDr. Petr Jehlička, Ph.D. (člen)

doc. PhDr. Ing. Petr Kokaisl, Ph.D. (člen)

Mgr. Karel Šima, Ph.D. (člen)

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 33, proti: 1, zdrželi se: 1).

II.12 Návrh oborové rady na odvolání členů ze zkušebních komisí pro SDZK a obhajoby disertačních prací pro studijní program Etnologie a kulturní antropologie a pro studijní program Ethnology and Cultural Anthropology

doc. PhDr. Marek Jakoubek, Ph.D. et Ph.D.

doc. PhDr. Irena Štěpánová, CSc.

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 34, proti: 0, zdrželi se: 1).

III. Akreditace

III.1 Návrh žádosti o opětovné udělení oprávnění uskutečňovat bakalářský studijní program Sociální práce v rámci institucionální akreditace, včetně zprávy a stanoviska Studijní komise a Memoranda o vzájemné spolupráci (s HTF)

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 35, proti: 0, zdrželi se: 0).

III.2 Návrh žádosti o opětovné udělení oprávnění uskutečňovat doktorský studijní program Etnologie a kulturní antropologie / Ethnology and Cultural Anthropology v rámci institucionální akreditace, včetně zprávy a stanoviska Komise pro vědu

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 33, proti: 0, zdrželi se: 2).

III.3 Návrh žádosti o opětovné udělení oprávnění uskutečňovat doktorský studijní program Klinická psychologie a psychologie zdraví / Clinical and Health Psychology v rámci institucionální akreditace na dostudování

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 35, proti: 0, zdrželi se: 0).

III.4 Návrh žádosti o opětovné udělení oprávnění uskutečňovat doktorský studijní program Sociální psychologie a psychologie práce / Social Psychology and Psychology of Work v rámci institucionální akreditace na dostudování

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 35, proti: 0, zdrželi se: 0).

III.5 Návrhy na změnu garanta v rámci přípravy nové akreditace

Název SP	Typ SP	Standardní doba studia	Jazyk výuky	Návrh na odvolání garanta SP	Návrh na jmenování garanta SP
Sociální práce	Bc	3	cs	doc. PhDr. Oldřich Matoušek	doc. PhDr. Alena Novotná, Ph.D.
Sociální psychologie a psychologie práce / Social Psychology and Psychology of Work	Ph.D.	4	cs/en	doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc.	doc. Mgr. et Mgr. Tomáš Nikolai, Ph.D.

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 35, proti: 0, zdrželi se: 0).

IV. Čestné vědecké hodnosti

IV.1 Návrh na udělení čestného titulu emeritní profesor

prof. PhDr. Alena Macurová, CSc.

Laudatio přečetl Mgr. Adrian Jan Zasina, Ph.D. Text laudatia je v příloze 1.

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 35, proti: 0, zdrželi se: 0).

V. Habilitační a jmenovací řízení – návrhy

V.1 Návrh na složení komise pro habilitační řízení a návrh témat habilitační přednášky pro řízení paní Mgr. Markéty Hajské Ph.D. pro obor Etnologie a kulturní antropologie

Habilitační práce:

Rodina Stojkova. Prostorová mobilita a územní ukotvenost olašských Romů – Lovárů v bývalém Československu.

V.1.1 Návrh komise

Předseda:

prof. PhDr. Leoš Šatava, CSc., Univerzita Karlova, Univerzita sv. Cyrila a Metoděje v Trnavě

Členové:

doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D., Masarykova univerzita

doc. PhDr. Petr Lozoviuk, Ph.D., Západočeská univerzita v Plzni

doc. Ing. PhDr. Petr Kokaisl, Ph.D., prof. h. c., Česká zemědělská univerzita v Praze

doc. PhDr. Petr Janeček, Ph.D., Univerzita Karlova

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 32, proti: 1, zdrželi se: 1).

V.1.2 Návrh přednášek (seřazeno dle preference kolegia děkanky)

- a) Migrace Romů na západ v době komunismu (1945-1989)
- b) Projevy řečnického registru v olašské romštině
- c) Proměny romské kultury vlivem internetizace a používání sociálních sítí

Vědecká rada schválila návrh „a“: „Migrace Romů na západ v době komunismu (1945-1989)“ (a: 21, b: 7, c: 6, zdrželi se: 0).

V.2 Návrh na složení komise pro habilitační řízení a návrh témat habilitační přednášky pro řízení pana PhDr. Josefa Prokopa, Ph.D. pro obor Románské literatury

Habilitační práce:

Les Vies des poètes provençaux de Jehan de Nostredame: essai d'interprétation

V.2.1 Návrh komise

Předseda:

prof. PhDr. Eva Voldřichová Beránková, Ph.D., Univerzita Karlova

Členové:

prof. PhDr. Petr Kyloušek, CSc., Masarykova univerzita

prof. PhDr. Jitka Radimská, Dr., Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

doc. PhDr. Marie Voždová, Ph.D., Univerzita Palackého v Olomouci

prof. Mgr. Jiří Špička, Ph.D., Univerzita Palackého v Olomouci

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 34, proti: 1, zdrželi se: 0).

V.2.2 Návrh přednášek (seřazeno dle preference kolegia děkanky)

- a) Dumasův D'Artagnan, Gautierův Fracasce, Rostandův Cyrano a jejich vztah k typu chlubitivého vojáka
- b) Formování španělského divadla na počátku 16. století a dvě varianty postavy vojáka, které z něho vzešly
- c) Guilhem de Peitieu: první trubadúr?

Vědecká rada schválila návrh „a“: „Dumasův D'Artagnan, Gautierův Fracasce, Rostandův Cyrano a jejich vztah k typu chlubitivého vojáka“ (a: 25, b: 5, c: 5, zdrželi se: 0).

V.3 Návrh na složení komise pro habilitační řízení a návrh témat habilitační přednášky pro řízení paní Mgr. Magdy Ševčíkové, Ph.D. pro obor Lingvistika

Habilitační práce:

A paradigmatic account of word formation: Conversion between noun and verb in Czech

V.3.1 Návrh komise

Předseda:

prof. Dr. Pavol Štekauer, DrSc., Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košicích

Členové:

prof. PhDr. Jan Čermák, CSc., Univerzita Karlova

Prof. Olivier Bonami, Université Paris Cité

doc. Mirjam Friedová, Ph.D., mimořádný profesor Univerzity Karlovy, Univerzita Karlova

doc. PhDr. Klára Osolsobě, Dr., Masarykova univerzita

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 35, proti: 0, zdrželi se: 0).

V.3.2 Návrh přednášek (seřazeno dle preference kolegia děkanky)

- a) Konkurence přípon při tvoření činitelských a konatelských substantiv v češtině
- b) Gramatické číslo českých substantiv: preference singulárových nebo plurálových tvarů v textových korpusech češtiny
- c) Určování slovtvorného významu podle slovtvorného hnízda (na příkladu polysémních přípon -ismus a -ita v češtině)

Vědecká rada schválila návrh „a“: „Konkurence přípon při tvoření činitelských a konatelských substantiv v češtině“ (a: 24, b: 7, c: 3, zdrželi se: 1).

V.4 Návrh pracovní skupiny pro hodnocení jmenovací přednášky pana doc. PhDr. Ilji Lemeškina, Ph.D. pro obor Slavistika

doc. Mgr. Jaroslav David, Ph.D.

prof. PhDr. Marie Rakušanová, Ph.D.

doc. PhDr. Pavel Sládek, Ph.D.

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 35, proti: 0, zdrželi se: 0).

V.5 Návrh pracovní skupiny pro hodnocení habilitační přednášky paní Mgr. Dory Polákové, Ph.D. pro obor Románské literatury

prof. PaedDr. Iva Málková, Ph.D.

prof. Mgr. Ondřej Pilný, Ph.D.

doc. Mgr. Lukáš Zádrapa, Ph.D.

Vědecká rada schválila návrh hlasováním (pro: 34, proti: 0, zdrželi se: 0).

VI. Koncepční diskuse

Proběhla koncepční diskuse nad připravovaným Sdělením děkana „Požadavky pro habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem pro obory realizované na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy“. Návrh bude po zapracování úprav znovu představen na březnovém zasedání.

Návrh představil prof. Čermák. V diskusi vystoupili: prof. Vybíral, doc. Jehlička, doc. Sládek, prof. Cvrček, prof. Zemánek, doc. Kouba, doc. David, prof. Horčíčka, prof. Fasora, prof. Doubek, prof. Pešek, prof. Kolman, prof. Volín, prof. Petráček, doc. Ježek, prof. Čermák.

VII. Habilitační řízení paní PhDr. Jany Pátkové, Ph.D. pro obor Slavistika

Složení komise pro habilitační řízení schválené Vědeckou radou Filozofické fakulty Univerzity Karlovy dne 15. 6. 2023

Předseda:

prof. PhDr. Lubomír Machala, CSc., Univerzita Palackého v Olomouci

Členové:

prof. PhDr. Ján Gbúr, CSc., Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košicích

prof. PhDr. Peter Káša, CSc., Prešovská univerzita v Prešove

doc. Mgr. Marek Mitka, PhD., DiS.art., Prešovská univerzita v Prešove

doc. PhDr. PaedDr. Anna Zelenková, Ph.D., Akademie věd České republiky

Oponenti

prof. PhDr. Peter Káša, CSc., Prešovská univerzita v Prešove

prof. Dr. Róbert Kiss Szemán, Univerzita Loránda Eötvöse

prof. PhDr. Miloslav Vojtech, PhD., Univerzita Komenského v Bratislavě

Téma přednášky

Literární reprezentace Čechů v současné slovenské literatuře

Stanovisko komise

Stanovisko komise přednesl předseda komise prof. Machala (text stanoviska komise je v příloze 2).

Pedagogická a vědecká činnost uchazeče

Dr. Pátková seznámila VR se svými zkušenostmi a představou pedagogické a vědecké činnosti ve svém oboru.

Diskuse

V diskusi vystoupili: prof. Pullmann, doc. David, prof. Volín, prof. Pešek.

Uzavřené jednání

Hodnocení přednášky přednesl doc. Fulka.

Dr. Pátková proslovila přednášku na téma „Literární reprezentace Čechů v současné slovenské literatuře“. Soustředila se zejména na polistopadovou slovenskou literaturu, a zvláště potom na literární díla vzniklá po rozdělení společného česko-slovenského státu. Co se týče metodologie, dr. Pátková zvolila perspektivu imagologie a postkoloniálních studií, a speciálně se potom opírala o koncept „post-závislosti“. V potaz vzala také diskuse o slovenské identitě, které se rozvíjely ve slovenském kontextu v průběhu devadesátých let.

Její analýza postupovala ve čtyřech krocích. Nejprve se zaměřila na kulturní atmosféru devadesátých let, poté na problematiku exkluze Čechů z veřejného života v historickém narativu, dále na obraz Prahy jako „přestupní stanice“ mezi Slovenskem a Západem (Praha jako místo univerzitního studia), a nakonec na metaforické zobrazení soužití Čechů a Slováků jako rodinného svazku.

Dr. Pátková se snažila ukázat, že ve slovenské literatuře devadesátých let se prosadil především subversivní model kultury, překračující staré tradice a mimetické vzorce. Podle dr. Pátkové s tímto „postmoderním“ přístupem k literatuře úzce souvisí tendence k využívání ironických a parodických postupů (Viliam Klimáček, Dušan Mitana aj.), které se promítají i do zobrazování Čechů, tíhnoucího k neutralizaci starších nacionálních stereotypů. V tomto kontextu se prosazuje například spíše literární obraz konkurenčního boje mezi Čechy a Slováky, spíše než model jejich harmonického soužití a spolupráce. Nechybí ani parodická zpodobení života slovenských studentů v Praze či záměrná tematizace přežívajících stereotypů ve slovenské společnosti.

Po roce 2000 se potom podle dr. Pátkové reprezentace Čechů ve slovenské literatuře promítá především do pokusů o přepis historických narativů, zaměřených na naši společnou minulost.

Dále se pak přednášející zaměřila na zobrazení Prahy ve slovenské literatuře. Ukázala, že toto zobrazení, které podléhalo značné variabilitě, nikdy nemělo neutrální podobu a vždy se do něho promítá jistý aktualizací prvek, související s národními identitotvornými procesy (Dobráková, Rankov aj.). Dr. Pátková poukázala i na opakující se literární znázorňování vztahu Čechů a Slováků jakožto rodinného svazku, jež neznáma nabývá podoby určitého literárního klišé.

V poslední části přednášky dr. Pátková upozornila na vliv postkoloniální kritiky na slovenskou literaturu; zmínila v tomto kontextu především dílo italsky píšící spisovatelky Jany Karšaiové, traktující vztah Čechů a Slováků – na historickém pozadí rozpadu Československa – podle modelu dominance a podřízenosti.

Teoretickou a metodologickou bázi přednášky tvořil přístup založený na imagologii. Ačkoli přednáška měla ve své druhé části spíše přehledový charakter, dr. Pátková se snažila o nuancovanou prezentaci širokého spektra různých podob reprezentace Čechů (včetně jejich stereotypních zobrazení) v polistopadové slovenské literatuře. Jakýsi svorník přednášky tvořil koncept subverse, který jednotlivé dílčí aspekty a příklady tematicky sjednocoval, čímž do problematiky recepce vnášel problematizující aspekt. Diskuse se týkala současné literární reflexe národně-komunistického trendu z předchozího období, reprezentace Slováků v české literatuře, metafory rodiny a jejího literárního vyjádření. Dr. Pátková na tyto otázky odpovídala věcně a s přehledem jak po slovenské historii, tak literatuře. Zazněly i dotazy k potenciálnímu mezinárodnímu kontextu a dopadu celého tématu, kde se kandidátka v odpovědích omezila na obecná konstatování.

Diskuse

V uzavřené diskusi k přednášce vystoupili: prof. Volín, prof. Machala, doc. Randák, doc. Sládek, prof. Doubek, prof. Kolman, doc. Nečasová, prof. Eben, prof. Vybíral, prof. Čermák.

Hlasování o zhodnocení přednášky

Text hodnocení přednášky pro habilitační řízení byl odsouhlasen (pro: 31, proti: 1, zdrželi se: 0).

Diskuse

V uzavřené diskusi k celému habilitačnímu řízení vystoupili: prof. Vojvodík, prof. Zemánek, prof. Machala, prof. Čermák.

Výsledek tajného hlasování

Počet členů VR:	43
Přítomno:	35
Kladných hlasů:	14
Záporných hlasů:	14
Neplatných hlasů:	7

Vědecká rada návrh na habilitační řízení neschválila. Řízení bude zastaveno.

VIII. Vyhlášení výsledků hlasování

Dominik Stříbrný oznámil členům rady výsledky hlasování.

V diskusi vystoupil prof. Fasora.

IX. Různé

Příští zasedání se uskuteční 21. 3. 2024.

V diskusi vystoupil doc. David.

Mgr. Eva Lehečková, Ph.D.
děkanka FF UK

Zapsal Dominik Stříbrný, Oddělení vědy

Přílohy

Příloha 1

Laudatio k návrhu na udělení čestného titulu emeritní profesor paní prof. PhDr. Aleně Macurové, CSc.

Profesorka Alena Macurová patří již několik desetiletí mezi nejvýznamnější osobnosti současné české lingvistiky. Během období více než padesáti let, po které působí na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, se jednak výrazně zasloužila o rozvoj jazykovědné bohemistiky (zejm. stylistiky a interdisciplinárně pojaté nauky o textu a komunikaci, s přesahy do literární vědy, teorie překladu a jiných oborů), jednak se stala zakladatelkou oboru v českém kontextu zcela nového – lingvistiky českého znakového jazyka. Tento obor je dnes – v České republice unikátně – zapojen do kontextu filologických oborů na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, byl vyučován a rozvíjen na samostatném pracovišti, Ústavu jazyků a komunikace neslyšících, nyní v rámci nově vzniklého Ústavu bohemistiky pro cizince a komunikace neslyšících. Průkopnickou badatelskou, učitelkou i organizační práci při studiu a popisu českého znakového jazyka a komunikace českých neslyšících přitom prof. Macurová výrazně ovlivnila nejen sféru akademickou; do značné míry její zásluhou (a v návaznosti na její práci) se v posledním čtvrtstoletí radikálně proměnil pohled české veřejnosti na komunitu Neslyšících a jejich jazyk a souběžně s tím nabyly jiné podoby i život neslyšících samých: začali se totiž chápat ne už primárně jako lidé se sluchovým hendikepem, ale jako mluvčí českého znakového jazyka a nositelé specifické kultury Neslyšících, kteří mohou svou jinakostí společnost obohatit.

Díky prof. Aleně Macurové se v českém akademickém prostředí začal rozvíjet výzkum českého znakového jazyka, postupně se tento jazyk začal široce uplatňovat v různých oblastech veřejné komunikace a nabyly prestiže a popularity, jak o tom svědčí např. zájem většinové společnosti o kurzy vedené v příslušných organizacích neslyšících i o studium oboru Čeština v komunikaci neslyšících (v mezinárodním kontextu Deaf Studies). V posledních zhruba dvaceti letech řada neslyšících mladých lidí absolvovala vysokoškolské vzdělání a jako čelní představitelé komunity vstoupili do veřejného prostoru (ve školství, médiích, kulturních organizacích neslyšících aj.) a pod jejich vlivem získávají neslyšící hrdost na vlastní jazyk a svébytnou kulturu. Bez úsilí Aleny Macurové by nebylo došlo ke společenskému prosazení lingvistického a kulturního pohledu na hluchotu (do té doby byla hluchota vnímána výhradně jako zdravotní hendikep), a tedy ani k legislativnímu ukotvení faktu, že „český znakový jazyk je přirozený a plnohodnotný komunikační systém“ (který má, řečeno opět formulacemi Aleny Macurové při formulaci zákona převzatými, „základní atributy jazyka, tj. znakovost, dvojí členění, produktivnost a historický rozměr“), jak to stojí v Zákoně o znakové řeči z r. 1998; v něm je zaručeno právo neslyšících na používání znakového jazyka i na vzdělání v něm zprostředkované. To má zásadní důsledky pro život neslyšících v České republice i pro českou společnost vůbec.

Alena Macurová se narodila 3. 6. 1946 v Klatovech. V letech 1963–1968 vystudovala na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy obor čeština – angličtina a v r. 1969 jí byl po rigorózní zkoušce udělen titul PhDr. Nastoupila pak do vědecké aspirantury, avšak disertační práci Ztvárnění komunikačních faktorů v jazykových projevech, odevzdanou v r. 1975, jí bylo umožněno obhájit až v r. 1989. Osobností, která její profesní směřování ovlivnila nejzásadněji, byl její školitel prof. PhDr. Karel Hausenblas, DrSc., zakladatelská osobnost moderní české stylistiky (věnovala se pak jeho odkazu, a to opakovaně, jako jeho editorka a vykladačka).

Od roku 1968 působila Alena Macurová jako odborná asistentka na tehdejší Katedře českého a slovenského jazyka FF UK (později přejmenované na Ústav českého jazyka a teorie komunikace), v r. 1991 byla v oboru český jazyk habilitována a v r. 1995 jmenována profesorkou. Dlouhá léta toto pracoviště vedla. Odborně i ve vztahu k výuce se věnovala zejména problematice stylu a textu, ať už se zaměřením na teoretické otázky jeho výstavby, komunikační perspektivy, promítnutí textových subjektů do jeho utváření apod.), a to se zřetelem k různým žánrům (umělecké texty, korespondence, pracovní návody aj.) i specifickým typům komunikace a interpretace (překlad, ediční úprava, různé typy textových adaptací) a v interdisciplinárním rozměru. Zabývala se též dějinami českého myšlení o stylu a textu – ostatně nutnost reflexe historického kontextu a návaznost na dobré tradice české filologie, zejména pražské školy, vždy akcentovala a akcentuje, ať už ve vlastní odborné práci, nebo ve výuce. Od 90. let 20. století se (často ve spolupráci s dalšími kolegy, zejm. s prof. Jaroslavou Janáčkovou) věnuje problémům korespondence autorů 19. století (Božena Němcová, Karel Havlíček Borovský) a spolupracuje na významných badatelských projektech spojených s jejich edicemi a novými interpretacemi.

V průběhu 90. let 20. století se postupně stávala hlavním oborem prof. Macurové oblast lingvistiky znakových jazyků, již začala v českém prostředí systematicky rozvíjet. Vedle studia zahraniční, zejména americké literatury o znakových jazycích a promyšlení možností aplikace těchto přístupů v našem (lingvistickém i společenském) prostředí postupně pronikala i k jazykovým a komunikačním aspektům situace neslyšících v České republice, vstoupila do kontaktu s různými organizacemi neslyšících, zahájila spolupráci s příslušnými vzdělávacími institucemi; od počátku se totiž vedle výzkumu českého znakového jazyka zajímala i o problémy výuky českých neslyšících v rámci českého vzdělávacího systému, zejm. o jejich kompetence v (čtené a psané) češtině a o možnosti optimalizace jejich jazykového vzdělávání. (Dlouhodobě v tomto ohledu také zkoumala a popsala specifika psané češtiny českých neslyšících.) Spolu s pracovními kolektivy, jež sestavila a koordinovala, připravila několik učebnic češtiny pro Neslyšící a podílela se na řadě vzdělávacích projektů a programů.

Díky cílevědomé odborné i organizační práci prof. Macurové a díky její neutuchající aktivitě byl v roce 1996 při Ústavu českého jazyka a teorie komunikace založen nejprve mezioborový doplněk Čeština v komunikaci neslyšících a zanedlouho poté (1998) i stejnojmenný samostatný studijní obor. Nyní je obor rozvíjen v Ústavu bohemistiky pro cizince a komunikace neslyšících Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, kde prof. Macurová stále působí mezi (slyšícími i neslyšícími) odborníky, kterými se v mnoha případech stali její studenti.

Dílem sama, dílem ve spolupráci s kolegy a svými žáky prof. Macurová otevřela řadu podstatných témat z oblasti českého znakového jazyka a také komunikace, kultury a vzdělávání neslyšících. Za dobu svého působení na Filozofické fakultě UK vedla desítky prací bakalářských, diplomových i disertačních a vychovala velké množství žáků, ať už bohemistů, nebo odborníků na český znakový jazyk a komunikaci neslyšících, učitelů všech stupňů a různých typů škol, badatelů, publicistů i mnoha dalších pracovníků v oblasti kultury a vzdělávání. Těm všem, stejně jako nejbližším kolegům, je vzorem neobyčejně charakterního, pravdivého, přímočarého člověka, náročného k sobě i k druhým, ale zároveň i osobnosti laskavé a obětavé, která je vždy ochotna pomoci. V neposlední řadě představuje též ideálního učitele: umí vyložit i složité teoretické problémy přístupně, a navíc s grácií a humorem.

Alespoň krátce je třeba připomenout neobyčejně širokou (a také neobyčejně podnětnou) publikační činnost prof. Macurové – řadu knih, kapitol v monografiích, studií v odborných časopisech a sbornících, slovníkových hesel, recenzí i různých prací popularizačních.

Odkazujeme se (stejně jako v souvislosti s dalšími aktivitami prof. Macurové, s jejím členstvím v různých radách, organizacích apod.) na její kompletní profesní životopis včetně úplné bibliografie na webových stránkách Ústavu jazyků a komunikace neslyšících.

Připomeňme ještě, že v souvislosti s životním jubileem prof. Macurové v r. 2016 vydali její kolegové a žáci z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy obsáhlý výbor z jejího vědeckého díla Komunikace v textu a s textem (s kompletní bibliografií za léta 1970–2016) a jubilejní články konkretizující některé aspekty jejího vědeckého přínosu. Můžeme zmínit i dokumentární film z téhož o působení prof. Macurové zejména v souvislosti s oborem Čeština v komunikaci neslyšících v rámci Televizního klubu neslyšících.

V roce 1998 byla prof. Macurové udělena Pamětní stříbrná medaile Univerzity Karlovy. Dále v roce 2021 obdržela Zlatou medaili Univerzity Karlovy za významné celoživotní dílo v oboru lingvistiky a dlouholetou vědeckou a pedagogickou činnost na UK a v roce 2022 Stříbrnou medaili předsedy Senátu.

Příloha 2

Stanovisko komise pro habilitační řízení paní PhDr. Jany Pátkové, Ph.D. pro obor Slavistika

ZHODNOCENÍ PEDAGOGICKÉ ČINNOSTI UCHAZEČE

PhDr. Jana Pátková, Ph.D., realizuje svou soustavnou a bohatou pedagogickou činnost od roku 2006, v němž nastoupila na plný úvazek na katedru středoevropských studií (aktuálně Ústav etnologie a středoevropských a balkánských studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy). Zde se podílí na výuce především slovanskými přednáškami a semináři (o slovenské literatuře od nejstarších dob po současnost, o česko-slovenských vztazích, o překladatelské problematice), ale také disciplínami zaměřenými na středoevropské literární dění v komparativní perspektivě. Za zvláštní pozornost stojí vedení seminářů k problematice současné slovenské literatury a seminář kreativního psaní zaměřeného na recenzní činnost, které jsou vyhledávány napříč filologickými obory na FF UK. Na všech stupních studia, tedy bakalářském, navazujícím magisterském i doktorském habilitantka vedla závěrečné práce, které byly úspěšně obhájeny. V případě disertace to bylo v roce 2018, tedy rok před obdobím uváděným v habilitačních podkladech. Z těchto podkladů je patrné, že počet vedených prací není příliš vysoký, ale zdůrazňujeme, že odpovídá statusu malého oboru. Uchazečka byla zapojena do interní vzdělávací a poznávací činnosti FF UK rovněž jako členka oborové rady Grantové agentury UK pro společenské vědy a od roku 2010 je členkou oborové rady Slovanských literatur.

CELKOVÉ ZHODNOCENÍ VĚDECKÉ, ODBORNÉ NEBO UMĚLECKÉ ČINNOSTI UCHAZEČE

Dr. Jana Pátková se ve své vědecké práci zaměřuje na dvě výzkumné oblasti související s jejím působením na pražské slovakistice: 1. V širším literárněhistorickém kontextu rozvíjí téma vzájemných obrazů Čechů a Slováků ve slovenské a české literatuře, jak dokládají její studie publikované v prestižních českých a slovenských literárněvědných časopiseckých platformách Česká literatura, Slovenská literatúra a Slavia, zařazených do databáze Scopus. Tyto statě tvoří základ habilitačního spisu, který je přihlášen do edičního plánu Karolina. 2. Druhou oblastí badatelského zájmu habilitantky představují česko-slovenské literární vztahy po roce 1989. Také tyto zatím časopisecky či sborníkově publikované studie, konkrétně jedenáct z nich, by se měly dočkat knižního vydání. Odborná práce dr. Pátkové se vyznačuje systematickostí a soustředěností, což se projevuje v jejich publikační komplementárnosti. Adekvátně ji pak doplňuje dlouhodobý a soustavný zájem o umělecký překlad v česko-slovenském kontextu, který se projevuje zejména v příspěvcích pro časopis PLAV nebo spoluprací na knižních překladech s významným nakladatelstvím Albatros. Dr. Pátková spolupracuje také s Ústavem slovenské literatury SAV v Bratislavě a výsledky této spolupráce jsou publikovány mj. v renomovaném odborném nakladatelství VEDA. Viz např. kapitolu „Obraz Prahy v zapomenutých slovenských románech meziválečného období“ v kolektivní monografii Kontakty literatúry (modely, identity, reprezentácie). Eds. M. Bystřák, R. Passia, I. Taranenková. Bratislava: Veda, 2020 nebo příspěvek v další editované monografii „Medzi domovom a kolóniou: prvorepubliková Bratislava z českej perspektívy“ (in Literárne krajiny Bratislavy: obraz mesta po roku 1918. Eds. R. Passia, V. Barborík. Bratislava: Veda 2023) Habilitantka se dále zapojila do spolupráce na projektu, který vznikl z iniciativy KSES (rok podání: 2019): Perspectives of V4 Translation Studies: Studies, Considerations and Contributions on Translation between Czech, Hungarian, Polish and Slovakian Languages. V roce 2020 pak uchazečka jako hlavní řešitelka podala žádost o grant GA ČR, a to v rámci standardních projektů na rok 2021. Projekt nazvaný „Literární reprezentace Slovenska v českých cestopisech 1. poloviny 20. století“ sice prošel úspěšně posuzovacím řízením, ale nakonec nebyl podpořen z finančních důvodů. Podstatné však je, že studie naplánované v tomto záměru přesto vznikly, byly publikovány a zčásti jsou součástí habilitační práce. Jak patrně z předložené evidence, výsledky odborné práce dr. Pátkové jsou v česko-slovenském prostředí citovány v relevantních textech z jejího oboru, a to v počtu překračujícím stanovený požadavek.

CELKOVÉ ZHODNOCENÍ ZAHRANIČNÍ ZKUŠENOSTI

Dr. Pátková dlouhodobě spolupracuje s Ústavem slovenské literatury Slovenské akademie věd v Bratislavě. Má za sebou řadu aktivních vystoupení na zahraničních konferencích v Banské Bystrici, Bratislavě, Prešově, ale také Békescsabě, Budapešti či Krakově. Je součástí odborné komunikační sítě v širším středoevropském rámci (slovenském, polském a maďarském), přesto by komise přivítala větší etablovanost ve středoevropském výzkumném prostoru z hlediska zahraničních citací a publikačních výstupů v karentovaných časopisech (mimo SR). V letech 2002–2003 působila v Budapešti na Univerzitě Eötvöse Loránda, ústavu slovanské a baltické filologie (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi kar, Budapest: Szláv és Balti Filológiai Intézet) jako lektorka českého jazyka. Nad rámec svých lektorských povinností zde vedla kurzy pro budapeštské slovakisty pod názvem „Kapitoly ze slovenské literatury po r. 1945“.

**DALŠÍ KVALIFIKACE A ČINNOST RELEVANTNÍ K OBORU
HABILITACE**

Autorství (spoluautorství) patentů

-

Autorství významných uměleckých děl či organizace tvůrčích akcí

-

Širší kontext činnosti uchazeče

Dr. Pátková vyvíjí rovněž rozsáhlou popularizační činnost související s její profesní orientací na současnou slovenskou literaturu a česko-slovenské literární vztahy (popularizační články, recenze, přednášky pro veřejnost). V letech 2013–2021 působila jako porotkyně překladatelské soutěže „Dunaj na Vltavě“, v letech 2007–2013 fungovala v Garanční radě odborného elektronického časopisu ČLOVĚK, časopis pro humanitní a společenské vědy (nejen) pro studenty FF UK v Praze, v roce 2009 byla členkou redakční rady časopisu Středoevropské sešity.

HABILITAČNÍ PRÁCE – kontrola originality a vyhodnocení

Habilitační práce dr. Pátkové se skládá ze tří tematických částí, které v chronologickém vývojovém oblouku přinášejí v deseti již dříve publikovaných studiích analýzu cestopisných a románových textů českých i slovenských autorů, a to od třicátých let 19. století po třicátá léta 20. století, přičemž některým z nich nebyla dosud věnována větší odborná pozornost. Zvolené literární pole zahrnuje texty, které v procesu interpretace vstupují do širších dějinných i kulturních kontextů, nahlížených z české, slovenské a postkoloniální perspektivy. Při zkoumání textů habilitantka využívá kromě strukturalistické analýzy možnosti terminologického uchopení a uplatnění dvou modernějších teoretických přístupů, tedy imagologického a postkoloniálního. Právě charakteristika těchto dvou metod a úvahy o možnosti jejich využití na badatelský předmět práce tvoří rozsáhlý metodologický úvod habilitačního spisu, fungující jako jednotící báze pro následující kapitoly. Nicméně celkovému vyznění práce by jistě prospěla intenzivnější projekce deklarovaných metod v interpretačních pasážích. Všichni tři posuzovatelé čili prof. Peter Káša z Prešovské univerzity, prof. Róbert Kiss Szemán z budapeštské Univerzity Eötvöse Loránda a prof. Miloslav Vojtech z Univerzity Komenského v Bratislavě doporučují habilitační spis předložený dr. Pátkovou jako adekvátní podklad pro další fázi habilitačního řízení. Oceňují jeho tematickou přínosnost, metodologickou inovativnost, komplexnost i kvalitu jazykového a redakčně-technického provedení. Shodují se ovšem v tom, že při přípravě knižní verze, již rovněž ve shodě doporučují, bude nezbytné text důsledněji zbavit citačních i formulačních duplicit, plynoucích z původně samostatné publikace většiny jejích částí. Prof. Kiss Szemán kromě konkrétních odkazů na takto problematická místa ještě upozorňuje, že výkladu o slovanské vzájemnosti by prospělo zohlednění monografie Józsefa Demmela věnované Ludovítu Štúrovi. Prof. Vojtech pak ve svém posudku mj. připomíná, že běžně užívané označení „štúrovci“, s nímž pracuje i dr. Pátková, je posledními výzkumy výrazně relativizováno. Tento oponent také upozorňuje na další drobnou nepřesnost, jíž se autorka habilitační práce dopustila, když jednu z kapitol práce nazvala „Obraz Prahy v zapomenutých slovenských románech meziválečného období“. Prof. Vojtech se domnívá, že dva romány zde reflektované, konkrétně Lukáš Blahosej Krasoň od Martina Kukučina a Hmly na úsvite od Mila Urbana sice stojí na okraji čtenářského zájmu, ale nelze je označit za „zapomenuté“, přičemž tento přívlastek už vůbec neplatí u Vámošova románu Atómy Boha. Prof. Káša nevznesl ve svém posudku žádnou tematickou či metodologickou námitku (naopak explicitně ocenil autorčin širokospektrální přehled a důsledné i bohaté využívání odborné literatury, nicméně pro možnou knižní podobu doporučil preciznější obsahovou strukturu výkladu. Automatická kontrola původnosti habilitační práce proběhla bez problémů.

ZÁVĚR STANOVISKA HABILITAČNÍ KOMISE

Celkové zhodnocení vědecké, pedagogické a další činnosti

Vědecká, pedagogická i popularizační činnost dr. Jany Pátkové svou kvalitou i kvantitou plně odpovídá nárokům kladeným na uchazeče absolvující habilitační řízení. Její aktivity jsou dlouhodobě systematické a cílené zejména k prohloubení vzájemného poznání i spolupráce mezi českou a slovenskou literaturou, kulturou i vědou. Důležitý je přitom také jejich středoevropský přesah, přesněji zapojení do různorodé spolupráce ve visegrádském rámci. Habilitační práce předložená dr. Pátkovou pak rovněž splňuje všechna standardní kritéria uplatňovaná při posuzování habilitačních prací, což jednoznačně potvrzují všechny tři posudky ústící v její doporučení jako odpovídajícího podkladu pro další fázi habilitačního řízení. Závěr: Po pečlivém seznámení s podklady předloženými uchazečkou, důkladném prostudování habilitační práce i jejích posudků habilitační komise doporučuje Vědecké radě FF UK, aby jmenovala PhDr. Janu Pátkovou, Ph.D., docentkou pro obor Slavistika.

Výsledek hlasování habilitační komise

Počet přítomných: 5

Pro: 5

Proti: 0

Zdržel se: 0